“De sociale ontwikkeling van jongeren in Overbetuwe na corona”

Een project in 2022 gefinancierd vanuit de NPO gelden door de gemeente Overbetuwe. Dit project is tot stand gekomen door Santé Partners.

Versie 1: 10-01-2023

Santé Partners

Inhoudsopgave

Plan **2**
Betrokkenen 2
Doelen 2
Projectplanning 2
0-meting **3**
0-meting sociale ontwikkeling jongeren in Overbetuwe 3
0-meting samenwerking netwerk partners 5
Fase 1 ..... **6**
Behoeften 6
Acties 7
Opbrengsten 9
Bijlagen **11**
Bijlage 1 - Overlegstructuur 11
Bijlage 2 – Uitvraag 0-meting 12
Bijlage 3 – Uitwerking Thema docentenscholing 15
Bijlage 4 – Eerste versie campagne posters 16
Bijlage 5 – Eerste opzet preventielijn Lyceum 18

Plan

Betrokkenen:

Santé Partners:	Linda Wismeijer	(Gebiedsmanager)
	Amy van Ingen	(Schoolmaatschappelijk werk)
	Lieke Gijzen	(Schoolmaatschappelijk werk)
Forte Welzijn:	Danielle van Deutekom	(Coördinator Forte School)
	Bilal Corty	(Jongerenwerker)
	Dahley Percic	(Jongerenwerker)
	Benny Voorn	(Jongerenwerker)
	Ivor Straetemans	(Jongerenwerker)
MEE:	Christel de Krosse	(Adviseur)
	Liesbeth Bouwman	(OCO/ Medewerker participatie)
Sociaal team Overbetuwe:	Jelmar Stijnen	(Betrokken vanuit MEE als Consulent/Oco)
	Fenna Venselaar	(Coördinator sociaal team)
	Josien Warris	(Coördinator sociaal team)
Gemeente:	Judith van der Horst	(Strategisch adviseur Sociaal Domein)

Het project wordt geleid door Lonneke van Dijk, projectcoach sociale ontwikkeling bij Santé Partners
De projectgroep bestaat uit Amy van Ingen, Lieke Gijzen, Bilal Corty, Dahley Percic, Benny Voorn, Ivor Straetemans, Christel de Krosse en Jelmar Stijnen,

Doel:

Een plan maken en uitvoeren zodat jongeren die ten gevolge van de coronamaatregelen knelpunten ervaren, zoveel mogelijk in de lokale structuur van Overbetuwe ondersteund kunnen worden.

Subdoelen:

1. Ondersteunen van jongeren op sociaal emotioneel welbevinden
2. Het activeren van jongeren
3. Het versterken van een sterk lokaal voorzieningsniveau
4. Het versterken van een integraal samenwerkingsnetwerk

Project Planning:

Oktober 2022:	Start Projectcoach
	Uitwerking 0-meting door de projectgroep
	Projectplan maken
November 2022:	Start met projectgroep.
Oktober 2022 – juni 2023:	Fase 1
Juni 2023:	Evaluatie Fase 1 voor zomer
September 2023 – december 2023	Fase 2
November 2023:	Effectmeting
December 2023:	Borging + afsluiting

INLEIDING:

Dit project is ontstaan naar aanleiding van de gevolgen die de Corona periode en maatregelen hebben gehad op de samenleving, en specifiek op jongeren in de gemeente Overbetuwe. Samen met de maatschappelijke partners in de sociale basis van Overbetuwe is er onderzoek gedaan naar de problemen op het gebied van de sociale ontwikkeling van jongeren in Overbetuwe. In dit plan leest u het proces rondom deze thema's en de opbrengsten. Wanneer u in het plan leest "de jongeren" dan wordt hiermee bedoeld de jongeren tussen 12 en 18 jaar uit Overbetuwe.

0-meting

0-METING SOCIALE ONTWIKKELING JONGEREN UIT OVERBETUWE

Vanuit de uitvraag binnen het netwerk van maatschappelijke partners zijn er een zevental probleemsignalen (thema's) naar voren gekomen die door verschillende partners erkent worden. Deze thema's zullen als het startpunt van het project gezien worden:

- De toename in somberheidsklachten

Bij alle ondervraagde partners (zie bijlage 2) werd herkend dat er zichtbaar een toename in somberheidsklachten bij de jongeren wordt gezien na corona. De scholen, jongerenwerkers, screeners, Praktijk Ondersteuning Jeugd (POJ) en schoolmaatschappelijk werkers (SMW) beschrijven een duidelijke toename in hulpvragen rondom depressies of somberheidsklachten. Op een van de scholen speelt er in november 2022 een incident waarbij een meisje gepest wordt omdat zij haar somberheid/mentale problemen online toonde. Docenten weten niet goed hoe zij moeten handelen. Op een andere school wordt in dezelfde periode een jongen van school verwijderd die uiteindelijk suïcidale gedachten blijkt te hebben. Twee incidenten binnen twee weken, waarbij het merendeel van de somberheidsproblemen niet direct zichtbaar zijn.

- De toename in middelengebruik

Na corona lijkt er een toename te zijn in middelengebruik onder de jongeren in Overbetuwe. De indruk die de verschillende partners krijgen is dat er niet direct meer alcohol gedronken wordt of wiet gerookt wordt maar dat de diversiteit en de extreme waarin gebruikt wordt ernstig is toegenomen. Zo wordt gezien dat er veel verschillende vormen pillen te verkrijgen zijn, ook geven de scholen aan dat er in en om de school gedeald wordt. Waar er eerder thuis geblowd werd geven docenten aan nu met regelmaat jongeren stoned in de klas te hebben zitten. Daarnaast zien ze jongeren veel vapen en blijkt het ook een toegankelijk middel om te verhandelen, wat dan ook weer binnen de scholen of op straat gebeurd. IrisZorg bevestigt in haar presentatie aan het Sociaal Team Overbetuwe (STO) op 8 november 2022 dat er inderdaad sinds 2019 een lichte stijging te zien is bij jongeren tussen 12 t/m 16 jaar wanneer het gaat om roken, gebruik van Cannabis, alcohol gebruik en het gebruik van XTC. Scholen geven aan niet altijd te weten wanneer zij moeten en kunnen inspringen. Is het een tijdelijke trend? Hoe ver rijkt mijn rol als docent? Hoe geef ik het beste voorlichting?

- De toename in conflicten binnen de onlinewereld

De online leefwereld is een stuk groter geworden door corona voor de jongeren, zo ook voor de jongeren in Overbetuwe. Scholen zien dat het ontstaan van conflicten online begint waar zij het op school verder uitvechten. Preventief handelen is hierdoor heel lastig want ineens is het er. Daarnaast voelen docenten zich met momenten handelingsverlegen door o.a. gebrek aan kennis. Somberheid en toename in middelen zijn ook thema's die samen hangen met de online wereld. Een algoritme kan bijvoorbeeld zorgen voor een toename of het in stand houden van de somberheidsklachten. Overige thema's die na corona nog veel voor problemen zorgen zijn bijvoorbeeld sexting en sociale afstemming online/ waarden en normen. Een filmpje dat rond gaat onder de leerlingen van school.

waarop een leerling te zien is terwijl ze seksuele handelingen uitvoert in november 2022 gebeurde dit op een van de scholen in Overbetuwe. Is dit te voorkomen? En wanneer het dan gebeurd, hoe handel je dan het beste en kun je als school en hulpverleners bijdragen aan een zo klein mogelijke kans op recidieven. Een ander voorbeeld welke de POJ gaven is dat sociale druk die jonge meiden ervaren door de online wereld. Eruit willen zien als de meiden op Instagram of direct moeten reageren op je whatsapp bericht want anders staat je vriendschap misschien wel op het spel.

- De verslechterde sociale afstemming tussen jongens en meiden (ook online)

Corona is een periode geweest waarin jongeren elkaar weinig fysiek troffen. Gedurende de periode van ongeveer twee jaar hebben jongeren hierdoor weinig kunnen leren van elkaar. Dit zou een oorzaak kunnen zijn voor het gedrag dat nu tussen jongens en meiden gezien wordt. De jongerenwerkers geven over de jongens heel duidelijk aan “ze weten gewoon niet hoe ze zich moeten gedragen tegenover de meiden”. Dit leidt op straat en op school tot brutaal en asociaal gedrag jegens elkaar, maar ook online leidt dit tot problemen. Whatsappgroepen waarin meiden of jongens worden zwart gemaakt, Instagram-posts waar negatief op elkaar gereageerd wordt of jongeren die online buitengesloten, “gecanceld” worden. Opvallend in de uitvraag is dat meerdere partners het gedrag van jongeren benoemde als “Ze doen gewoon gek”. Bij doorvraag lijkt het alsof de sociale norm vervaagd is, jongeren weten simpelweg niet hoe het hoort op sommige momenten.

- Een verslechterde of ontbrekende zorglijn op scholen

Binnen de scholen is niet altijd duidelijk welke stappen er gezet moeten worden wanneer er zich problemen voor doen bij jongeren of juist om preventief te kunnen werken. Corona lijkt er op sommige scholen voor gezorgd te hebben dat de zorglijn verwaterd is en de (nieuwe) docenten onvoldoende zijn meegenomen in “hoe doen we dit nou eigenlijk?”. De school maatschappelijkwerker (SMW) komt op verschillende scholen en ziet hierin verschillende structuren, maar ziet ook dat situaties niet altijd zorgvuldig afgehandeld worden. Zo was er een voorbeeld waarbij een jongen een signaal afgeeft bij zijn mentor. Hij geeft aan dat het thuis even niet goed gegaan is. De leerling heeft minimaal driemaal zijn verhaal, bij meerdere verschillende mensen, moeten doen en vervolgens is hij naar huis gegaan. Achteraf bleek dit zonder dat er een concrete oplossing of veiligheidsplan met/voor hem gemaakt is terwijl dit bij naderinzien wel nodig werd geacht. Daarnaast is de rol van SMW wisselend is binnen de scholen. Het ene moment weten ze het goed te vinden, het andere moment is er al andere zorg ingezet waar SMW juist preventief wat had kunnen betekenen. Ook de rol van de jongerenwerkers is nog niet of minimaal bekend bij de scholen.

- Verminderde zelfredzaamheid of zelf oplossend vermogen van jongeren

Op twee van de vier scholen wordt aangegeven dat er na corona een duidelijk verschil is te zien in de zelfredzaamheid en het zelfoplossend vermogen van de jongeren. Ze zien dat jongeren gemakkelijk de verantwoordelijkheid buiten zichzelf leggen en bemerken ook dat ouders gemakkelijk de verantwoordelijkheid bij school beleggen. Het vermoeden bestaat dat jongeren mogelijk in de opvoeding tijdens corona, met alle goede bedoelingen, gepamperd zijn door hun ouders vanuit de gedachten “deze periode is voor hen al zo moeilijk” (Deze aanname is niet getoetst bij ouders). De combinatie van weinig contact zijn leeftijdsgenoten, het ontbreken van voorbeeldfiguren en met een verzachtende opvoeding van ouders kan ervoor hebben gezorgd dat hierdoor jongeren minder zelfredzaam zijn geworden. Een ander concreet voorbeeld welke op school gegeven wordt is dat bij zowel eerste als derdejaars te zien is dat zij niet weten hoe zij bijvoorbeeld een toets moeten maken. Hoe schrijf je overzichtelijk je antwoorden op? Dit hebben ze gedurende de corona periode niet hoeven doen. Een andere school geeft aan dat zij bijvoorbeeld ook bij de derdejaars zien dat praktische schoolse vaardigheden niet eigen gemaakt zijn, simpelweg omdat dit in de corona periode niet van hen gevraagd werd.

- De overgangsproblemen van basisschool naar middelbare school.

Binnen twee van de vier scholen wordt er gesproken over “opvallend moeilijke eerstejaars leerlingen”. Hiermee wordt bedoeld dat er aanzienlijk meer gedragsproblematiek t.o.v. voorgaande jaren te zien is bij de leerlingen. De leerplichtambtenaar erkend dat ook zij zien dat er meer hulpvragen zijn ontstaan de laatste jaren rondom de eerste jaar leerlingen. Gedurende de corona periode zijn de groep acht leerlingen minder op school geweest en hebben zij zich o.a. hierdoor ook minder goed kunnen voorbereiden op de stap naar het middelbaar onderwijs. Daarnaast is het op de scholen zo dat normaliter de ouderejaars leerlingen de school cultuur (regels/afspraken) op natuurlijke wijze overdragen aan de nieuwe eerstejaars. Dit proces heeft de afgelopen stil gelegen of is ontregeld geweest door de coronapandemie.

0-METING SAMENWERKING

De samenwerking tussen MEE, Forte Welzijn en Santé Partners is in november 2022 beoordeeld middels een vragenlijst van Microsoft Forms. Lees hieronder de uitkomst:
Wanneer het gaat om het vinden van elkaars expertise dan weten twee van de drie partijen elkaar uitstekend te vinden. Eén partij geeft aan dat dit “gemiddeld” gaat. De organisaties ervaren gemiddeld en bovengemiddeld onderling contact maar geven wel aan dat dit contact verschilt tussen de organisaties. Dit heeft volgens hen te maken met de soort hulpvraag van de cliënt maar ook met de frequentie waarin je elkaar ziet. De drie organisaties beoordelen de frequentie van hun contacten tot november 2022 wisselend. Op een schaal van 1 tot 5 worden zowel een 2, een 3 als een 4 gescoord op een schaal van 5. Men wist MEE te vinden voor expertise over LVB of Autisme. Santé en Forte Welzijn hadden met name contact wanneer het ging om extreem gedrag bij jongeren die bij hen beiden in beeld waren. Alle partijen zijn het erover eens dat de onderlinge samenwerking verbeterd kan worden en ook wordt er genoemd dat er een verbetering nodig is in het weten van elkaars aanbod of het samen ontwikkelen van aanbod. Ondanks dat de organisaties aangaven duidelijk elkaars expertise te kennen geven zij tegelijkertijd aan meer inzicht te willen over elkaars expertise. Ze zouden graag zien dat er meer gebruik wordt gemaakt van elkaars expertise. Tot slot geven zij aan kortere lijnen te wensen en een meer gezamenlijk aanbod.

In de praktijk zie je, tot november 2022, dat SMW en Jongerenwerk elkaar gemiddeld twee wekelijks telefonisch spreken. Het contact met MEE is er dan enkel wanneer er expertise nodig is voor een LVB- of ASS-casus.

Fase 1

Behoeften

De zeven beschreven thema's kennen hun eigen maar ook gezamenlijke behoeften in wat er concreet nodig is. Gedurende de brainstormsessies met de projectgroep is duidelijk geworden dat er een overlap is in thema's en in de doelen. Zo is er de behoeften van de partners om voor zowel de thema's somberheid, online leefwereld als middelengebruik de weerbaarheid te vergroten. Overkoepelend zien we dat Forte, MEE en Santé Partners (evenals andere partners uit het voorliggend veld) een slag te slaan hebben wanneer het gaat om vindbaarheid.
Op het moment dat het project meer bekendheid kreeg, zochten drie van de vier scholen actief de samenwerking. Zo benaderde het Lyceum Elst het project om mee te denken in de preventielijn, benaderde het OBC Elst het project om mee te denken in het vernieuwen van de zorglijn en benaderde het Westeraam het project om met hen mee te denken in de vraag "hoe vinden we als school weer aansluiting bij de jongeren van nu?". Bij twee van de vier scholen wordt dan ook genoemd dat er in de afgelopen jaren een cultuur lijkt te zijn ontstaan waarin er vanuit verschillende hoeken (o.a. de overheid en ouder) wordt verwacht dat school alles kan oppakken. De school merkt terecht op dat zij geen hulpverleners zijn er opnieuw een kader moet zijn; wat behoort tot je rol als docent en wanneer schakel je de daarvoor benodigde hulpverlener in. Hier liggen dan ook kansen om met elkaar te zorgen dat docenten binnen hun rol kunnen blijven werken en het voorliggend veld vroegtijdig, op het juiste moment en voor de juiste hulpvraag ingezet wordt.

Zoals eerder beschreven kennen de thema's veel overlap, om hierin overzicht te creëren is volgend schema gemaakt. Hierin vindt je de zeven start thema's, de doelen van iedere actie (met een kleur verwezen naar het thema), de concrete acties die daar uit voort gevloeid zijn en welke plannen er liggen t.o.v. borging. De acties zullen hieronder nader toegelicht worden.

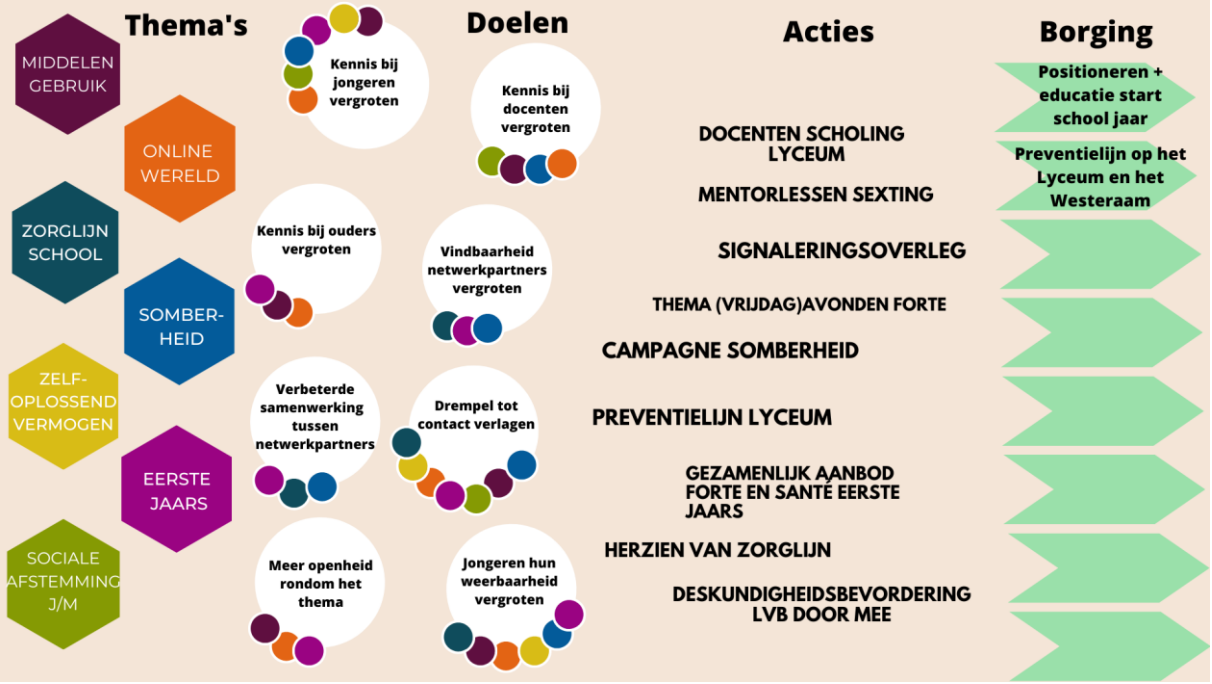

ACTIES

Mentor scholing Lyceum

Binnen het Lyceum speelt onder andere de vraag hoe ver rijkt mijn rol als mentor, hoe signaleer ik, wanneer draag ik de zorg over en aan wie? Alle docenten zullen dan ook een scholing krijgen van Santé Partners en MEE. Hierin is gekozen voor het overkoepelende thema “De Puber-identiteit” (zie bijlage 3 voor de uitwerking van het thema) waardoor enerzijds de bevindingen van het project gedeeld worden: Wat zien we bij de jongeren in Overbetuwe wanneer het gaat om hun sociale ontwikkeling. Anderzijds neemt SMW de docenten mee in hoe signaleer je nou vroegtijdig en welke stappen kun je zetten? En om het verhaal compleet te maken deelt MEE haar expertise over autistische jongeren, hoe werkt dit voor hen? De bijeenkomst zal drie keer 2 uur gegeven worden aan alle docenten. De laatste scholing vindt plaats in april 2023. De projectgroep zal indien wenselijk en passend de mentorscholing graag breder willen uitrollen.

Doelen bij deze actie:

Kennis bij docenten vergroten
Verbeterde samenwerking netwerkpartners
Vindbaarheid van samenwerkingspartners vergroten

Mentorlessen sexting

In 2020/2021 hebben SMW en Forte Welzijn een mentorles “sexting” gegeven aan eerste jaar leerlingen van het OBC. Alle scholen hebben aangegeven dit erg nuttig te vinden. De inhoud van de mentorles is verbeterd en in januari zal er opnieuw gestart worden met de mentorlessen sexting aan jongeren uit leerjaar twee. Binnen de mentorles wordt gesproken over wat sexting is, maar zullen jongeren ook interactief aan de slag gaan. Er zal gediscussieerd, overlegt en geleerd worden.

Doelen bij deze actie:

Kennis bij jongeren vergroten
Meer openheid over het thema
Verbeterde samenwerking netwerkpartners
Vindbaarheid van samenwerkingspartners vergroten
De drempel tot contact verlagen

Signaleringsoverleg

Binnen het Westeraam is er een wekelijks signaleringsoverleg in het leven geroepen. Hierbij sluit het jongerenwerk, de verzuimcoach, conciërges, leerlingbegeleiders en zorgcoördinator aan. In het overleg worden opvallend gedrag of eerste signalen gedeeld om zo vroeg als mogelijk te kunnen handelen. Bijvoorbeeld wanneer een jongen gedurende schooltijd zich buiten de schoolhekken bevindt. Het hoeft geen signaal of zorg te zijn maar dit kan het wel zijn wanneer zich ook signalen voor doen als een toegenomen agressieve houding richting leeftijdsgenoten en minder aanwezigheid op school bijvoorbeeld. Signalen bundelen om in te kunnen steken op preventie, dat is het doel.

Doelen bij deze act.ie:

Verbeterde samenwerking netwerkpartners
Vindbaarheid van samenwerkingspartners vergroten
De drempel tot contact verlagen

Preventielijn Lyceum

Binnen het Lyceum is de wens meer in te steken op preventie. Zij hebben gevraagd of Forte Welzijn en Santé Partners vanuit het project mee willen in de ontwikkeling hiervan. Er zijn inmiddels meerdere gesprekken geweest op basis waarvan een beleidsstuk ontwikkelt zal wordt waarin o.a. Forte Welzijn, MEE en Santé Partners met hun diensten een plaats krijgen. Omdat er binnen het STO meerdere netwerkpartners nuttig kunnen zijn in dit schema wordt er naar gestreefd ook deze organisaties mee te

nemen in het schema. Denk hierbij aan IrisZorg bij middelen gebruik of de POJ bij beginnende psychische problematiek. De thema's van het project worden hierin verwerkt. Dit beleidsstuk wordt gezien als de preventielijn breed, waar er ook overleg is geweest voor de uitwerking van de preventielijn. Het Lyceum gebruik haar Lyceum Elst weken (LE-weken) om verschillende thema's aan te bieden. Forte Welzijn, MEE en Santé Partners krijgen hier ook een rol in door bijvoorbeeld het geven van een interactieve les.
In januari 2023 zullen de overleggen hervat worden voor de verder invulling.
Doelen bij deze actie:
Verbeterde samenwerking netwerkpartners
Vindbaarheid van samenwerkingspartners vergroten
Drempel tot contact verlagen

Campagne Somberheid
Bij de aanpak van het thema somberheid hebben we ervaren dat dit een groot thema is: waar begin je en hoe verwerf en behoud je de expertise? De projectgroep is tot de conclusie gekomen dat openheid creëren de eerste stap moet zijn. Het creëren van meer openheid zorgt voor het beter kunnen inschatten van problematiek en het kunnen bepalen van de juiste hulp indien nodig. In december 2022 zijn we gestart met het ontwikkelen van posters. We zijn van mening dat de posters pakkend en toegankelijk moeten zijn. De POJ heeft haar input geleverd voor pakkende teksten. Dit zijn oneliners welke daadwerkelijk door jongeren gebruikt worden. Ze zullen daardoor mogelijk herkenbaarheid en betrokkenheid vergroten. De posters bieden de mogelijkheid middels een QR code om in contact te komen met het jongerenwerk of de schoolmaatschappelijk werker. Op deze manier sluiten we aan bij hun online wereld. Voor jongeren die een andere behoefte hebben dan in gesprek gaan, zijn er ook posters met vragenlijsten ontwikkeld. Deze zullen voor de partners opleveren dat er meer inzicht komt in wat er speelt en bieden alsnog een mogelijkheid tot gesprek en eventueel hulp. De eerste opzet van de posters is gemaakt en wordt in januari 2023 besproken met de jeugd zelf waarna de vervolgstappen bepaald zullen worden aan de hand van de opgehaalde feedback. Er liggen ook plannen om deze posters middels Instagram of Facebook van de jongerenwerkers te verspreiden om ook ouders te kunnen bereiken, mogelijk dat dit een vervolg krijgt in een later stadium. Voor twee voorbeeldposters, zie bijlage 4.
Doelen bij deze actie:
Kennis bij jongeren vergroten
Meer openheid over het thema
Drempel tot contact verlagen
Jongeren hun weerbaarheid vergroten
Vindbaarheid van samenwerkingspartners vergroten

Gezamenlijk aanbod Forte Welzijn en Santé Partners eerste-jaars leerlingen
In overleggen met de projectgroep werd duidelijk dat zowel SMW basisonderwijs en Forte School een aanbod hebben voor groep acht leerlingen met betrekken tot de overgang naar het middelbaar onderwijs. Op dit moment wordt gezamenlijk gekeken naar het ontwikkelen van gezamenlijk aanbod. Hierin kan gebruik gemaakt worden van elkaars expertise. Zo bood SMW basisonderwijs voorheen een 4weekse training aan en wordt er nu gekeken hoe in de samenwerking met Forte gezorgd kan worden voor een verduurzaming van deze training, met als extra doel het in beeld houden van de jongeren die mogelijk een lastigere opstart kennen in het eerste jaar van de middelbare school.
Doelen bij deze actie:
Kennis bij jongeren vergroten
Drempel tot contact verlagen
Jongeren hun weerbaarheid vergroten
Vindbaarheid van samenwerkingspartners vergroten

Herzien zorglijn
Het OBC heeft aangegeven hun zorglijn te willen herzien. Is de zorglijn nog up to date? Welke lijnen lopen goed en waarin is verbetering nodig? SMW is gevraagd hierin mee te kijken. Vanuit het project zal zij zorgen dat ook in het voorliggende veld de partners een plek krijgen waar nodig.
Doelen bij deze actie:
Verbeterde samenwerking netwerkpartners
Vindbaarheid van samenwerkingspartners vergroten
Drempel tot contact verlagen

Deskundigheidsbevordering door MEE
MEE heeft voor het STO in december 2022 een deskundigheidsbevordering gegeven over de licht verstandelijke beperkte doelgroep (LVB), "Ervaar LVB". Hierin kreeg de hulpverlener in kijkje door de ogen van een LVB-er. Wat voel je, hoe ervaar je, wat roept het bij je op. MEE zal daarnaast ook bij Forte welzijn een deskundigheidsbevordering verzorgen voor de jongerenwerkers gericht op hun functie. Hierin zal o.a. gekeken worden naar hoe herken je een jongere met een LVB en of autisme.
Doelen bij deze actie:
Verbeterde samenwerking netwerkpartners
Vindbaarheid van samenwerkingspartners vergroten
Drempel tot contact verlagen

OPBRENGSTEN

Suïcide casus
Op een van de scholen werd een jongen verwijderd, herhaaldelijk ontoelaatbaar, onveilig gedrag was hiervoor de reden. Deze jongen is vorig jaar in contact geweest met SMW en de jongerenwerkers kende hem van de straat. Door de aanwezigheid van de jongerenwerkers op school waren zij op de hoogte van het verwijderingsgesprek dat ging plaatsvinden. Doordat zij op school aanwezig waren konden zij even blijven om te kijken hoe de jongen erbij liep en of er vanuit hen hulp nodig was. Vanuit deze observatie is in samenwerking met SMW besloten dat er op korte termijn contact met deze jongen nodig was gezien zijn verleden. De inschatting was dat deze beslissing een behoorlijke impact zou hebben op zijn gemoedstoestand. Zo bleek! School kon niet of moeilijk in contact komen. Ouders en jongen waren boos en zagen school als boosdoener. Ouders bleken onvoldoende in staat om te zien hoe het met hun zoon ging. Door de korte lijnen tussen de jongerenwerkers van Forte Welzijn en SMW werd er in korte tijd een goed beeld geschetst van hoe het daadwerkelijk met de jongen ging. De jongen bleek suïcidale gedachten te hebben en binnen 1,5 week was er een intake bij ProPersona onder begeleiding van SMW. De jongen heeft de hulp gekregen die nodig was. Daarnaast hebben de jongerenwerkers en SMW een rol gespeeld om contact met school op te nemen voor vervolgstappen. De jongen was niet meer welkom maar hoe gaan we nu verder? Wat was er gebeurd als deze jongen niet in beeld was? School was niet meer binnen gekomen, ouders hadden geen zicht op zijn gemoedstoestand en de jongerenwerkers waren zich anders niet bewust van het geen er in zijn leven afspeelde.

Lijnen tussen Partners
In de eerste fase van het project is er gesproken met diverse partijen binnen de gemeente Overbetuwe. Denk naast onze eigen betrokken partners MEE, Sante Partners en Forte Welzijn aan partners als POJ, Leerplicht consulent, de Bibliotheek, IrisZorg, screeners, jeugdconsulenten en de scholen. Het gaat om verschillende mederwerkers vanuit de gemeente die zich inzetten voor de jeugd op het gebied van educatie, ontwikkeling of veiligheid.
Door de intensivering van dit contact werd direct zichtbaar dat de touwtjes weer even aangetrokken worden. De Projectcoach kreeg daarin ook de rol van verbinder. Waarbij we binnen het project er

bijvoorbeeld ook voor gezorgd hebben dat de bibliotheek en IrisZorg weer gekoppeld zijn aan contactpersonen binnen school.

Meer openheid
Wat ons opvalt is dat er een opvallend grote openheid is bij jongeren, niet duidelijk is waar dat door komt. Gedurende gesprekken met SMW en de jongerenwerkers praten jongeren tot in detail over bijvoorbeeld middelen gebruik of seksualiteit. Deze openheid is vergroot t.o.v. 3 maanden geleden. Zowel SMW als de jongerenwerkers hebben hierdoor een heel puur en ongekleurd beeld van het geen er speelt bij jongeren. De jongerenwerkers geven aan door het project de thema's extra scherp te hebben en te benutten in hun gesprekken met de jongeren. Een aanname voor de oorzaak van deze openheid is dan ook omdat de jongerenwerkers meer zichtbaar zijn op school. Jongeren zien andere jongeren hen groeten of aanspreken wat aanstekelijk werkt. De jongeren zien ook dat er contact is tussen de jongerenwerkers en SMW waardoor die openheid zich ook hier doorvoert.

Bijlage 1: Overlegstructuur

04-10-2022	Startbijeenkomst voorstellen
04-11-2022	Startbijeenkomst project, eerste acties.
06-12-2022	Maandelijkse bijeenkomst projectgroep
10-01-2023	3 Maandelijkse bijeenkomst bij Forte Welzijn
07-02-2023	Maandelijkse bijeenkomst projectgroep
07-03-2023	Maandelijkse bijeenkomst projectgroep
04-04-2023	3 Maandelijkse bijeenkomst bij MEE
02-05-2023	Maandelijkse bijeenkomst projectgroep
06-06-2023	Maandelijkse bijeenkomst projectgroep
14-06-2023	Evaluatie Project bij Santé Partners
04-07-2023	Maandelijkse bijeenkomst projectgroep
01-08-2023	Maandelijkse bijeenkomst projectgroep
05-09-2023	Maandelijkse bijeenkomst projectgroep
03-10-2023	3 maandelijkse bijeenkomst bij Forte Welzijn
07-11-2023	Maandelijkse bijeenkomst projectgroep
12-12-2023	Borging en Afsluiting gezamenlijk bij Sante Partners

Bijlage 2: Uitvraag 0 meting

Scholen:

Jongeren:

- Grote trend rondom drugs en alcohol + steeds zwaardere drugs (OBC+HPC)
- Vergroten van zelfredzaamheid + zelfoplossend vermogen van leerlingen (OBC + Lyceum)
- Van puber naar adolescent, wat regel je? (Lyceum)
- Online gedrag en omgangsvormen, hoe profileer ik me (OBC + Lyceum + Westeraam + HPC)
- Sociale binding vergroten (Lyceum)
- Sexting workshops herhalen is wenselijk (OBC + HPC)
- Toename in somberheidsklachten (OBC + Lyceum + HPC)

Docenten:

- Aanleren + uitbreiden van gesprekstechnieken. Hoe signaleer je, hoe onderneem ik actie en welke route gebruik ik hiervoor? (OBC + Westeraam)
- Bewustwording van de online wereld van jongeren. Hoe vinden ze elkaar? Hoe beïnvloeden ze elkaar?

Samenwerkingen:

- Behoefte aan structureel overleg tussen Orthopedagoog, Ambulant begeleider, SMW en jongerenwerk (OBC)

OKTOBER 2022: BREDERE UITVRAAG BIJ PARTNERS.

Aanvulling signalen van Forte Welzijn (n.a.v. overleg):

- Er is een gebrek aan structuur bij de jongeren. Ze moeten allemaal weer in een ritme komen. De jongeren lijken gedesoriënteerd. Je ziet bijvoorbeeld ook dat jongeren overcompenseren; tijdens corona konden ze niets en nu pakken ze alles. Ze werken soms 3/4 dagen in de week, sporten meermaals per week hebben nog school, sociaal leven etc.
- Er is een toename zichtbaar in somberheid en eenzaamheid. Jongeren die moeite hadden met het leggen van sociale contacten zijn nog verder geïsoleerd geraakt. Maar ook jongeren met een complexe, niet altijd veilige, thuissituatie zijn meer geïsoleerd te geraakt.
- De verhouding jongen→ meisje en vice versa is een zoektocht. Bij een bepaalde groep jongeren is de seksuele ontwikkeling gestart zonder dat zij de ruimte hadden om daar op gezonde wijze mee te exploreren. Hoe verhoud je je? Wat doe je wel? Wat doe je niet?
- Weinig tot geen zichtbaarheid op scholen dit kan echt beter. Scholen weten ons niet te vinden of weten niet waarvoor ze ons moeten inzetten.

Aanvullingen van MEE:

- Grootste wens is dat de partners in het voorliggend veld elkaar weten te vinden. Wanneer MEE voor jongeren met een speciale opvoedbehoefte eerder ingezet kan worden zal positief effect hebben op de (sociale) ontwikkeling van de jongeren in Overbetuwe.

Aanvullingen van Schoolmaatschappelijk werk (n.a.v. overleg)

- Er is nodig dat scholen een goed lopende zorgstructuur krijgen. Wie benader je waarvoor? Welke acties zet je uit bij welke signalen?
- De online wereld is een wereld waar geen grip op is.

Aanvullingen van consulent leerplicht Celine Aaftink

- Celine bevestigd dat ook zij een vermeerdering in somberheid bij jongeren ziet. Dit is gedurende corona begonnen en is voor sommige speelt dit ook in het hier en nu nog. Een

andere groep jongeren ervaren juist nu pas de effecten van corona. Ook ouders bevestigen dat hun zoon of dochter een pittige tijd heeft gekend in en door de coronaperiode.
- Betreft de online leefwereld van jongeren geeft Celine aan dat ze kan bevestigen dat dit voor problemen kan zorgen. Ouders hebben geen grip op wat de jongeren online doen bijvoorbeeld. Ze maakt hierbij de kanttekening dat ze niet weer of dit door corona vergroot is of dat de situatie voor corona ook al zo was. Wel ziet ze een toename in gamen, hierdoor ziet ze ook vaker dat gamen voor verzuim zorgt.
- Betreft een toename in middelen gebruik ziet Celine een stijging, maar deze stijging was voor corona al aanwezig.
- Daarnaast geeft ze aan dat er steeds meer eerstejaars 'zorgleerlingen' lijken te zijn. Voorheen zag ze vooral complexe problematiek bij leerlingen van een iets oudere categorie. De afgelopen tijd heeft ze als leerplichtambtenaar meer vragen gehad over de eerstejaars leerlingen.
- Cijfers uit de jaarverslagen van regionaal bureau leerlingen zaken volgen nog

Aanvullingen van jeugdconsulent(en)
- Somberheidsklachten meer depressies zijn herkenbaar tijdens en na corona voor de jeugdconsulenten.
- Een toename in hulp of vragen over de online leefwereld van jongeren zien zij niet.
- Zij zien wel een toename in problemen rondom jongeren en hun identiteit. Begrippen als LHBTIQ+ en Gender Fluïde komen in deze vraagstukken voorbij.
- Toename in middelen gebruik bij jongeren is bij de jeugdconsulenten ook niet specifiek zichtbaar.

Aanvullingen screeners STO
De screeners geven aan het lastig te vinden om een duidelijk onderscheid te maken tussen de hulpvragen vóór en na corona. Het screeningsteam is in de coronatijd ook gestart.
- Wel ervaren zij een toename in vraagstukken/hulpvragen omtrent gedrag. Er lijken meer gedragsproblemen te zijn welke zich uiten in bijvoorbeeld grensoverschrijdend gedrag binnen de seksuele ontwikkeling (verzenden van naaktfoto's, doorzenden etc.) Het grensoverschrijdend gedrag binnen de seksuele ontwikkeling is niet zozeer iets wat écht opvalt vanuit screening, maar iets wat wel soms ter sprake kwam tijdens gesprekken met ouders.
- Een toename in eenzaamheidsklachten gedurende corona is voor hen ook herkenbaar, hier moest meer hulp op ingezet worden. Vooral de toename van psychische klachten in zijn geheel, eenzaamheidsklachten zijn hier dan een onderdeel van.
- Problemen in gezinnen werden veelal verklaard of toegeschreven aan corona.
- Zij zien niet persé een toename in middelen gebruik maar wel een toename in bijvoorbeeld een gameverslaving bij jongeren.
- In de zorglijn weten de screeners de directe collega's van het STO goed te vinden. Ook hebben zij de indruk dat de inwoners hen goed weten te vinden. SMW en de screeners weten elkaar steeds beter te vinden. Ook met Forte Welzijn hebben ze directe lijnen, een collega opbouwwerker is direct verbonden met de screeners. Ze kunnen met haar sparren, of haar raadplegen over het aanbod/mogelijkheden vanuit Forte Welzijn en vice versa. Ook hebben ze lijntjes met bijv. Forte mantelzorg of geldzaken. Echter wordt hier vaker naar verwezen vanuit volwassenen/Wmo en niet zozeer jeugd.

Aanvullingen afdeling Integrale veiligheid gemeente Overbetuwe.
- Onderwerpen als toename in middelen, de online veiligheid en een toename in somberheidsklachten zijn herkenbare thema's voor hen. Met name rondom middelen

gebruik en de online veiligheid zijn er vanuit integrale veiligheid stappen gezet. Denk aan voorlichtingen vanuit HALT op de scholen in samenwerking met de wijkagent. Online lessen en preventielessen over bijvoorbeeld sexting en hacken.

De Wijkagent heeft aangegeven geen antwoord te kunnen op de vraag of zij signalen herkennen zoals deze door de scholen worden geschetst.

Bijlage 3: Uitwerking thema mentorscholing Lyceum.

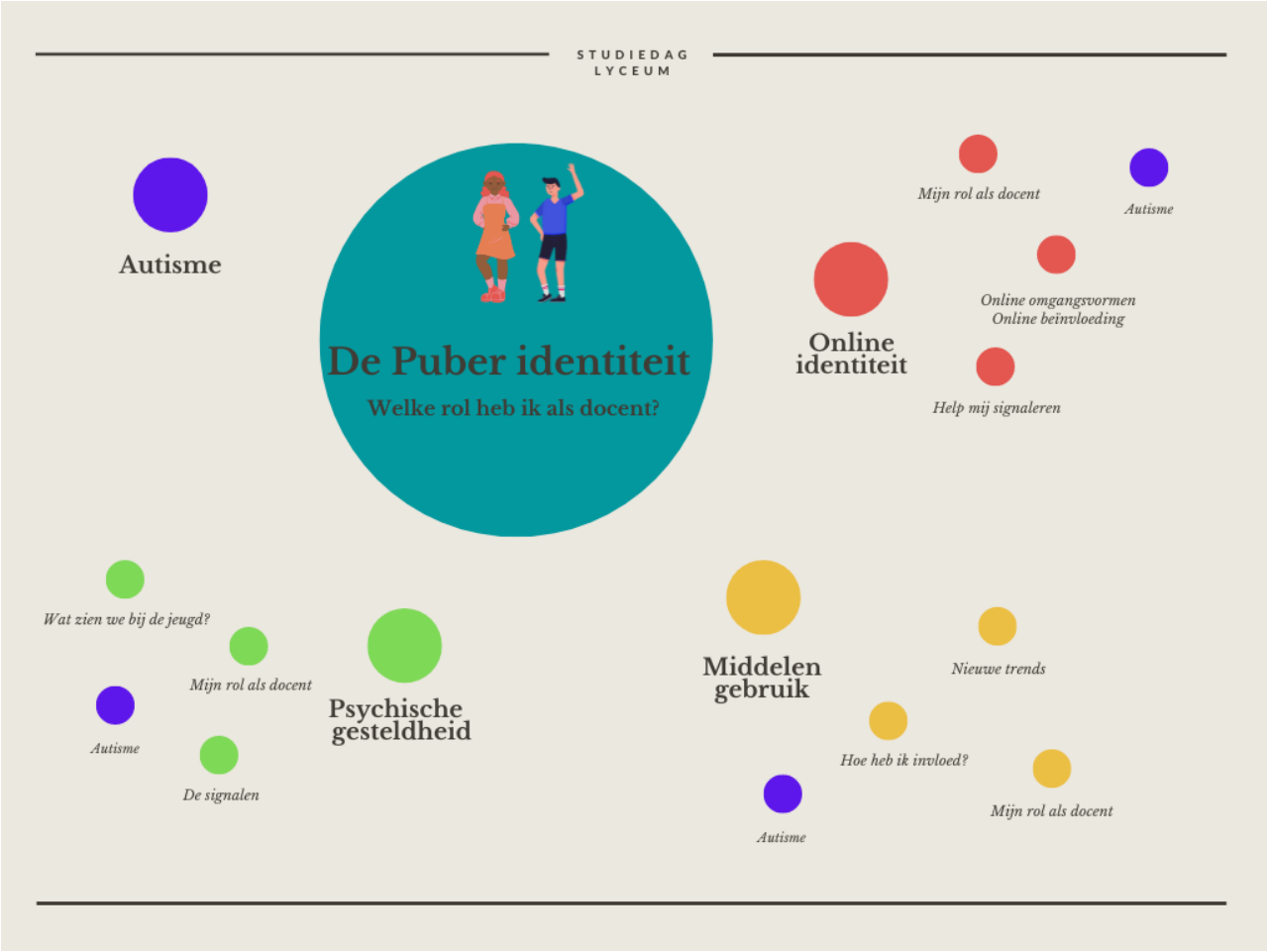

Bijlage 4: Eerste versie campagne posters.

NIEMAND BEGRIJPT MIJ!
Heb jij het gevoel dat je er alleen voor staat? Of weet je zelf ook niet goed waarom jij je zo voelt?
WIE WEET KUNNEN WIJ JE HELPEN? APP OF DM ONS GERUST
Ben je niet zo'n prater? Misschien kan deze vragenlijst je helpen?

Bijlage 5: Eerste opzet preventielijn Lyceum

